

Vážené kolegyně a kolegové,

tajemství... Můj přítel, sochař Jan Šimek promlouvá hlavně svým dílem, ale když něco řekne o svých sochách, o světě, slovo tajemství nechybí nikdy. (Ostatně, mnozí z čtenářů znají jeho dílo na Jižním svahu v Jeseníku, za hotelem Priessnitz, tajemství tam je, přesvědčte se sami). Myslím, že ta báseň je v Skácelově Smuténce – o hoře, na kterou je pod trestem smrti zakázáno vystoupit – aby zůstala tajemnou. A bestseller všech bestsellerů těchto dnů – Šifra Mistra Leonarda – by bez hry na tajemství byl jen tuctovým thrillerem, avšak to tajemství... Templáři, svatý grál, tajné společnosti, tisícileté tajemství... To je základ úspěchu – v roce 2005. My jsme ovšem jiní. Medicína, neurologie musí stát na tvrdých faktech, tajemství je tu od toho, abychom jej odhalili. Musí tomu tak být, nemůžeme se opájet tajemstvím nemoci, musíme ji léčit. Je to také obrana proti různým geopatologiím, homeopatiím, aurám a zařikáním... tedy metodám s účinkem neprokazatelným, tudíž navýsost tajemným. Avšak v praktické medicíně, ale i ve vědě, často věříme více tradici, autoritě, než skutečně víme. I proto je dobré odhalovat tajemství. Jenom nevím, zda jsme to s tou racionalitou trochu nepřehnali, občas mám pocit, že naše touha po poznání vede k víře v logické vysvětlení, aniž bychom se přesvědčili, že je také pravdivé. Odhalíme jednou všechno? Budeme vědět vše o milostném vzplanutí, sexuálnímu vzrušení, proč je víno dobré...? Nevím, ale pokoušíme se o to. Italský tým (Ferretti et al. Neurolmage 2005) koreloval penilní tumescenci provokovanou erotickými video-klipy s hemodynamickými změnami v mozku pomocí fMRI – výsledkem bylo, ne příliš překvapivě, zvýšení perfuze v amygdale, inzule, cingulu, hypotalamu a sekundárním somatosenzorickém kortexu. Rafinovaně postupoval jiný italský tým (Castrìota-Scanderbeg et al. Neurolmage 2005), který studoval poezii ukrytou ve víně, také pomocí fMRI. Porovnávali hemodynamické změny v mozku při ochutnávání a očišťování vína u sedmi profesionálních someliérů s perfuzí sedmi, jak je uvedeno, naive-drinkers. (Mimo chodem, s potěšením jsem si přečetl experimentální protokol. Kromě všeho, co tam obvykle bývá, autoři uváděli, že před testem pokusné osoby lehce pojedly – špagety s lžičkou olivového oleje, a pak střídavě ochutnávaly červené toskánské Virente 1997, bílé Vermentino di Gallura 2001, a dezertní Arline 2001. Schváleno etickou komisí). Profesionálům více svítila levá inzula s přilehlým orbito-frontální kortexem a prefrontální kůra. Amygdala byla aktivnější u amatérů, jakoby ochutnávání vína u nich vzbudilo více emocí. Dověděli jsme se tedy, kde konzumuje mozek kyslík při tak důležitých činnostech, jako je ochutnávání vína. Vzpomněl jsem si na sci-fi povídku, kterou jsem četl kdysi dávno, nevím kde, ani kdo ji napsal. V této povídce se rozhodli vědci rozluštit tajemství vtípu. Naládováli supervýkonný počítač velkým množstvím vtípů a čekali. Počítač počítal dlouho, až z něj vypadl vzorec humoru. Výsledek byl správný, ale ti, co se ním seznámili, už se nikdy žádnému vtípu nezasmáli. Má tato povídka pravdu? Je riskantní vědět vše? Co se týče publikace v Neurolmage, musím konstatovat, že mne zas tak hluboce neovlivnila. Stále mám rád moravskou šedou rulandu či sauvignon, z červených pak nejraději Côte de Rhône. Má obava byla zbytečná. Anebo že by vědecké práce přece jenom neodhalily všechna tajemství?

Na vaše příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.
předseda redakční rady